

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija. Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna pětít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 81.

V Ljubljani, v soboto 9. aprila 1892.

Letnik XX.

„Schulverein“ v svetu resnice.

V dolenje-avstrijskem deželnem zboru se je nedavno razpravljalo, ali se ne dovoli nemškemu „schulverein“ letne podpore 2000 gld. Zoper ta predlog oglašil se je znani dr. Lueger s krščansko-socijalnega stališča, poudarjaje, da to društvo služi samo židovskim namenom in da ni vredno torej podpore. Poslanec Schneider je pa rekel, če dobi „schulverein“ podporo, je istotako katoliško šolsko društvo upravičeno, zahtevati záse podpore. Kot zagovornika šulferajna nastopila sta generalisimus dr. Weitlof, odbornik temu društvu, in vseučiliški profesor dr. Exner, kateri je osobiti poudarjal, da se je celó vojni minister Bauer pohvalno izjavil o delovanju šulferajnovem. Ti razlogi seveda niso uverili dr. Luegerja in stranke njegove, kajti krščansko-socijalna stranka je glasovala zoper ta predlog, kateri pa je bil končno vsprejet od liberalne večine.

Da je nemški šulferajn židovsko društvo, tega ne more utajiti in prikriti dr. Weitlof z najduhovitejšimi frazami. To priznavajo židje sami, v obče je pa to znano tudi v širjih nemških krogih, ter zbog tega tudi peša in se shlaja ljubezen nemškega ljudstva za to bojno društvo. Poslednje letno poročilo objavlja upadka 30.000 gld. pri prispevkih!

Minoli teden je pa v tretjem dunajskem okraju o zborovanju nemškega šolskega društva posl. prof. Kraus s statističskimi podatki dokazoval, da v poslednji dōbi peša in gre rakovo pot šulferajnska organizacija, in to vsled razprtij med Nemci, izmed kojih nekateri vedno trdijo, da je na šulferajnskih šolah 90 odstotkov — židovskih učiteljev; poleg tega pa vedno pogumneje in neustrašeno prodira — poslovanjenje (?) v nemške pokrajine.

Leta 1886 objavil je „Vaterland“, da nemški šulferajn podpira na severnem Češkem 9 pristno židovskih šol in vrhu tega 113 mešanih šol, v kojih se je nahajalo 4072 učencev židovskega veroizpove-

danja, a krščanskih otrok samo — 192. To je izvestno najboljši dokaz za „pristno nemštvo“ šulferajna. Nemci, nehotoč podpirati židovskih šol, so pozneje založili protižidovsko šolsko društvo, a slednje je vlada razpustila l. 1889.

Nemški šulferajn je dalje bojno društvo, politički pomočnik nemških lažiliberalecev. Šulferajn je političko društvo — to je potrdil sam dr. Sturm l. 1886 na shodu v Jiglavi, proglašuje, da je šulferajn zaščitno društvo zoper slovansko in „klerikalna“ prenapetost. Nemški šulferajn je pa poleg tega tudi nekrščansko svobodnih zidarjev ali framasonov društvo, kakor trdi „Oesterr. Correspondenz“. To društvo se je l. 1887 postavilo na sovražno stališče proti predlogu o verski šoli; isto je žalilo v občnih zborih in na shodih verski čut, v njega koledarjih se in optima forma žali krščanstvo in proslavlja paganstvo. Učitelji v šulferajnskih službah proglašali so često, da so brez vere, da, poudarjali so naravnost v učiteljskih glasilih, da so — svobodni zidarji!

Nemški šulferajn je tedaj povsem liberalno društvo, bojno društvo proti „klerikalni prenapetosti“ (imena „klerikalnega“ se tu poslužujejo mestu krščanskega), društvo, kojemu je nalog, neiti narodnostne razprtije in sovraštvo. Tako društvo seveda z domoljubnega in krščanskega stališča ne zasluži ni najmanjše podpore od države ali kakoršnekoli dežele, in radi tega bode vsak izvestno odobraval postopanje dr. Luegerja.

S kakimi sredstvi nemški šulferajn lovi člene osobito med državnim uradništvom in se sklicuje na ministersko naklonjenost, da se prikupe tem krogom, dokazuje nam dokaj poučno okrožnico, kojo razpošilja in katera slōvi v slovenskem prevodu nastopno: „Blagorodje Vaše! Nemško šolstvo“ na Dunaju založilo je doslej za svojega več nego desetletnega delovanja 50 šol in nad 50 oskrbovalnic, ter vzdržuje zdaj 36 nemških šol in 55 nemških oskrbovalnic v dvojezičnih deželah. To prelepo de-

lovanje v korist občne blaginje (!? preznale (!) so čisto i javne oblasti, n. pr. gg. deželna predsednika na Koroškem in Solnograškem. Jako pomenljivim (!) načinom je to priznal i Nj. ekscel. g. vojni minister. Z ozirom na te okoliščine usojata se v najglobokejši udanosti podpisane obračati do blagorodja Vašega s prošnjo, da izvolite pristopiti k tukajšnji krajni podružnici tega društva. V kratkem se bova usojala v tem oziru učiniti vprašanje. Odličnim spoštovanjem . . .“

Omenjamo, da ni bila ta okrožnica poslana samo državnim uradnikom, osobito višjim, temveč i ljudem, zavisnim od državne podpore. Uverjeni smo, da bode ta sklicavanje na vojnega ministra jako malo pomoglo pri uradnikih slovenske narodnosti, kateri se zavedajo rodoljubne dolžnosti svoje. Vendar je to nov dokaz neumestne agitacije, kojo uganja šulferajn, da doseže namen svoj — potujčevanje slovenskih otrok.

Nam Slovencem, borečim se neprestano za vsako pēd rodne zemlje in sveta prava naroda našega, bodi pa ta nemška agitacija, s kojo se poteguje liberalci za svojega ljubljence, šulferajn, v izpodbudo in vzgled, da izdatno podpiramo slovensko šolsko društvo. Trudimo se in delujmo, da se želja naša uresniči povsodi po domovini!

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja, dné 7. aprila.)

(Konec.)

Poslanec Hribar dalje poroča o nadaljevanju in dovršenju zgradbe deželnoobranske vojašnice v Ljubljani. Deželni odbor je predložil jako obširno poročilo. Do dne 26. marca 1891 se je izplačalo 236.754 gld. 15 kr. Kakor kaže, bode dovoljena svota popolnem zadoščala. Vojašnica bode dajala na leto 11.530 gld. dohodka, torej se bode primerno dobro obrestovala. Poročevalec predlaga:

LISTEK

Na svoji zemlji.

Nebo mi je lice tvoje,
Serdec tvoje, blago moje,
Ti mi oživljuješ mladost,
Ti si mē jedina radost,
Ti jedina si mi vse!
Ljud. Vukotinović.

Simon Podgornik, župan v Slivnici, se je napotil v okrajno mesto, da nakupi svoji deci obleke na pomlad. Jedva četrte ure za Slivnico čuje, da ga nekdo kliče. Obrne se, a ugleda kuma Vrankarja, ki mu na vse pretege hiti naproti.

„Kam pa, Vrankar?“ vpraša ga župan in mu poda desnico.

„V mesto, oče župan! In vi?“

„Imam isto pot.“

„No, to me veseli! Bova pa hodila vkupe, dvema je pot krajša.“

„Kak opravke pa imate v mestu?“ vpraša župan, kojemu so bile znane vse razmere v Slivnici.

Sosed Vrankar se nekako obotavlja, končno pa odgovori: „K sodišču!“

„K sodišču? Kaj vas kdo toži?“

„E, kaj še,“ odgovori kum nekako nerad. „Danes imamo pogodbo.“

„Pogodbo? Glej no, o tem pa nič ne vem. Vendar ne prodajate pesestva?“

„Bog obvaruj, da bi moral prodati posestvo, katero je last rodbine naše že skoro 200 let. Pač pa prodam samo kos zemljišča!“

„Komu pa, če smem vprašati?“

Sosed Vrankar zarudi kakor kuhan rak ter polglasno odgovori: „Bertholdu Müllerju!“

„Kaj, kako? Temu? Temu zagrizenemu tujcu? Sosed, vi se šalite!“ vsklikne razburjeni župan ter postoji sredi sobe, kakor bi bil primrzel.

„Oj, saj še vredno ni, da bi človek govoril o tem! Pet nerodovitnih oral polja! Saj mi ne daje to zemljišče nobenega dobička!“

Županu se utrne solza po lici.

„No, no, oče župan — vi jočete! Raje pa vendar zgubim pol posestva, nego bi bil uzrok vašemu plakanju! Še vredno ni, da bi človek zinil.“ In zadrežni Vrankar zgrabi župana pod pazduho in ga vleče naprej.

„Veste kaj, Vrankar, to bi bili lahko opustili,“ veli po daljšem molku župan. „Zemljo, kojo so obdelovali vaši slovenski očetje v potu svojega obraza dve sto let, zemljo, kojo je oral prvi slovenski plug; zemljo, koja je bila v turških bojih kri sinov te slovenske dežele, oj — to zemljo prodajati tujcu!“ zavrne razjarjeno župan Podgornik.

Soseda Vrankarja so te besede zbudile, ko kačji pik, saj je v svojem srcu mislil isto.

„Oče, saj to ni tako strašno?“

„Kako hočete to opravičevati?“

„Saj . . .“

„Kaj? . . . Vedite, Vrankar, temeljna stebra vsaki narodnosti ste pred vsem dve reči: jezik in zemlja. In ker je to gola istina, je dolžnost naša, da vse moči naše porabimo v to, da bi ne bila izpodkopana ta stebra, ali pa od družih, vedno naprej se drvečih narodov odplavljena. Ohranjenje jezika in zemlje slovenske pomeni tudi ohranjenje slovenskega naroda. V ohranjenje slovenskega jezika založena so mnogobrojna rodoljubna društva; kdo pa se briga za ohranjenje slovenske zemlje? Mislim, da nam Slovencem v tem oziru treba še jednega velicega društva, založenega od slovenskih kapitalistov, kojemu bi bila svrha, na pomejnikih slovenskega jezika kupovati hiše, polja, travnike, vinograde in gozde, kakor to dela v škodo Slovencev nemško društvo „Südmark“ na Spodnjem Štirskem, ter skrbeti za to, da vse to pride v slovenske roke; glavna skrb temu društvu naj bi pa bila, da slovenska posestva nikdar ne pridejo v roke sovražnikom našega naroda. Dokler pa to društvo ni založeno — in v sedanjih razmerah se skoro nadejati ni, da bi se to skoro uresničilo — mora za to skrbeti vsak rodoljub sam. Načelo nam bodi: Ni

1. Poročilo deželnega odbora o nadaljevanju in dovršenju zgradbe deželnoobrambene vojašnice v Ljubljani vzame se na znanje.

2. Osojbu deželnega stavbenega urada, čegar poslovanje je bilo v zvezi s gradbo deželnoobrambene vojašnice v Ljubljani, dovoli se za izredni trud, katero je pri tem imelo, nagrada 750 gld., katere je izplačati iz dovoljenega stavbenega kredita.

3. Od te nagrade izplačati je: deželnemu nadinženirju Franu Witschl-u 400 gld., deželnemu inženirskemu adjunktju Antonu Klinajcu 250 gld., stavbinskemu risalcu Jakobu Kralju 60 gld. in pomočnemu uradniku Gustavu Nebenfürherju 40 gld. — Sprejeto.

Dr. vitez Bleiweis poroča o definitivnem imenovanju hišnega duhovnika A. Koblarja v dež. prisilni delarnici ter nasvetuje v imenu finančnega odseka:

Služba duhovnika v prisilni delarnici se sistematizira definitivno s plačo 300 gld., aktivitetno doklado 120 gld. in s pravico do šest v pokojnino nevestnih petletnic po 50 gld.

Poslanec Luckmann nasvetuje, naj se o tem preide na dnevni red, češ, da se bode število prisiljencev s časom itak zmanjšalo in ne bode treba stalnega duhovnika.

Poslanec Klun obširneje ugovarja predgovorniku, češ, da je potrebno nastaviti stalnega duhovnika itd. Predlog finančnega odseka je bil sprejet.

Poročilo o dovršeni zgradbi dveh hiš za stanovanja paznikov prisilne delarnice se vzame na znanje.

Poslanec Lenarčič obširno poroča v imenu upravnega odseka o samostalnem predlogu poslanca Šukljeja, da se cestni progi Toplice-Valtavas in Toplice-Podturn uvrstita med deželne ceste, ter nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Pri ureditvi cestnega omrežja na Dolenjskem gledati je na to, da se spravi v organično zvezo z dolenjskimi železnicami.

2. Deželnemu odboru se naroča ukreniti vse, kar je potrebno, da poizve gledé cestnega omrežja poleg dolenjskih železnic od dotičnih cestnih odborov in družih udeležencev njih želje zaradi uredbe cest v svrhu najugodnejše zveze z dolenjsko železnico, in staviti primerne predloge.

3. Predloženemu načrtu zakona se pritrjuje.

Poslanec Kavčič se odločno protivi tem predlogom, češ, da ceste na Dolenjskem niso tako slabe, kakor jih je opisal gosp. prof. Šuklje, ter nasvetuje resolucijo:

„Kakor hitro se cesta, držeča čez Toplice na Valtavas, primerno popravi ter uvrsti mej deželne ceste, naj se pa del sedanje deželne ceste od Podturna do Soteske opusti kot deželna cesta ter postavi v kako nižjo kategorijo.“

Ta resolucija je dovolj podprta.

Poslanec Hribar pa predlaga:

„Preko predloženega načrta zakona preide naj se za zdaj na dnevni red.“

ped slovenske zemlje izpustiti iz slovenskih rok!“

„Domovina v srcih naših počiva, ker jo nosimo v svojem notranjem — nadaljuje župan navdušeno. — „Domovina, to je zemlja, dežela naša, in vsaka ped je telo te matere, vsaka kočica med šumnim drevjem, vsak grmiček in potoka sladko žuborenje. Na truplih padlih prednikov bodočnosti življenje naše stoji, s krvjo pradedov nasičena zemlja spaja nas kakor sveto vezjo na to grudo. Vsako ped rodne te zemlje brani mo svojim znojem, življenjem in krvjo; plamteča ljubezen do domovine bodi nam orožje!“

„Doslej sem domneval, da je glavna stvar za nas Slovence jezik,“ zavrne Vrankar.

„Najprvo vera, potem jezik in zemlja. Imeti moramo vedno v čisljih, da je skoro enoisto — če ne večje — oškodovanje naroda, ako se prodaja imetek tujcu, kakor če se prodaje jezik. Držimo se te zemlje, kojoj smo podedovali po svojih pradedih, in ohranimo jo svojim otrokom. Če pa nastanejo take razmere, da je ne moremo obdržati, gledimo, da jo vsaj prodamo našincu, o kojem smo uverjeni, da jo bode ohranil sebi in svoji deci.“

„Kar se mene tiče,“ dé končno župan Podgornik, „naj se prej hiša zgrezne nad menoj, nego

Poslanec Šuklje in poročevalec Lenarčič zagovarjata predloge upravnega odseka. Prva dva sta bila sprejeta, načrt zakona pa in dosledno resolucija Kavčičeva odklonjena.

Poslanec Murnik poroča o razdružitvi občine Sv. Ožbolt v dve samostojni občini, ter nasvetuje naslednji

Zakon

z dné
veljaven za vojvodino Kranjsko,

o razdružitvi selske občine Sv. Ožbald v dve samostojni občini.

Po nastetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

§ 1. Iz davčnih občin Brezje, Čemšenik, Blagovica, Hrastnik, Sv. Ožbald in Trojane obstoječa selska občina Sv. Ožbald razdružuje se v dve samostojni selski občini, iz davčnih občin Blagovica in Sv. Ožbald napravi se samostojna selska občina Blagovica, in iz davčnih občin Brezje, Čemšenik, Hrastnik in Trojane samostojna selska občina Trojane.

§ 2. Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno, izvršiti ta zakon.

Poslanec Kersnik toplo priporoča ta zakon tudi z vojaškega stališča, prosi gosp. predsednika, naj bi se mu omenčalo srce in opustil svoj idejal velikih občin.

Tudi baron Apfalterrn podpira ta predlog, ki je bil sprejet brez ugovora.

Poslanec dr. Tavčar poroča o prošnji ribniškega cestnega okraja, da bi se mu dovolila 33% priklada, ter nasvetuje:

„Visoki deželni zbor naj sklene:

1. Okrajnemu cestnemu odboru ribniškemu se dovoli, da sme v delno pokritje za leto 1892 v proračunu izkazane delne potrebščine leta 1892 v tamošnjem skladovnem okraju pobirati 25% priklado na vse neposredne davke z izvanredno doklado vred.

2. Deželnemu odboru se naroča, zaradi predpisa in pobiranja dovoljene priklade potrebno ukreniti.

3. Deželni odbor se pooblastuje, cestnemu odboru ribniškemu v pokritje stroškov za vzdrževanje cest leta 1892 nakazati podporo 1000 gld. iz deželnega zaklada.“

Sprejeto.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. aprila.

Notranje dežele.

Deželni zbori danes končajo svoje zasedanje. Dalmatinski, isterski in moravski so se pa že zaključili. V nekaterih so bile precej burne obravnave. Slovani smo imeli zopet priliko se prepričati, da od deželnih zborov nemamo dobrega pričakovati.

Tirolski deželni zbor je vsprejel zakon o šolskem nadzorstvu in pa o pravu učiteljev. Za zakon glasovali so tudi liberalci. Škofje briksenski, solnograški in tridentski in pa nemški konservativci so oddali dve izjavi, v katerih pravijo, da glasujejo za ta zakon le zaradi nujne potrebe ureditve učiteljskih

bi le peščico komu odstopil! Tu so živeli maji pradedi, tu sem zagledal prvi svit neba, tu sem preživel srečne in žalostne dneve, tu čem dalje živeti, bodi si v revii in trudu, in kjer stojim, na tej zemlji naj umrjem!“

„Oh, oče župan, da bi vsi Slovenci mislili in govorili tako ko vi! oj, kako inace bi bilo na Slovenskem!“ reče Vrankar do solz ginjen.

Pogovarjaje se, prideta v mesto. Kmalu stojita pred poslopjem okrajnega sodišča.

„Glejte, Vrankar, sva že dospela, posloviva se zdaj. Možno, da vas že pričakujejo!“ reče župan.

„Naj le čakajo, jaz ne grem tja, in če me to stoji stotak,“ vsklikne Vrankar veselo, zgrabi županovo desnico in jo krčevito stiska.

„Kaj, sosed, vi nečete — —“

„— nečem biti izdajica! Za vse na svetu ne! Bertholdu Müllerju ne prodam ni pesti svojega zemljišča! Baš nasprotno; postavil bom ondi hišo svojemu najstarejšemu sinu, ki se misli oženiti po Veliki noči, dokupil mu bom še nekoliko oral zemljišča in nastala bo nova številka v naši občini, nova slovenska gradba!“ veli Vrankar smeje in v očeh mu poigravajo solze.

Župan Podgornik, ne brigaje se za to, da ljudje oba čudeč se pogledujejo, objame sosedu Vrankarja sredi mestnega trga!

„azmer. Iz tega se pa ne sme sklepati, da bi se bili odrekli verski šoli in priznali sedanje državne šolske zakone, ki kratijo pravice svete cerkve. V obeh izjavah se zagotavlja, da se hočejo še nadalje poganjati za versko šolo.“

Češko. Spravo so v odseku sicer pokopali, ali v deželnem zboru se pa pri budgetni debati zopet o sami spravi govori. To je pač dober dokaz, da stvar še nikakor ni pokopana, temveč bodo prej ali slej razmere prisilile, da se ta stvar uredi. Govorniki vseh strank, Staročehi, veleposestniki, Mladočehi raznih frakcij in pa Nemei, vsi govoré o spravi vsak s svojega stališča. Po našem mnenju je v tem oziru najpametnejše stališče zavzel realist Masaryk. Naglašal je, da se sprava mora raztegniti tudi na Šlezijo in Moravsko. Če tudi se s tem popolnoma ne vjemamo, kar je govoril o veleposestnikih, vendar moramo reči, da ima ta mož jako zdrave nazore in pa resno voljo. Njega ni primerjati s kakim Vašatyjem ali pa Gregrom, ki hlepita samo po popularnosti.

Poljski list o čeških zadevah. „Kuryer Poznanski“ je prinesel dopis z Dunaja, v katerem se priporoča vladi, da naj s silo zaduši radikalizem na Češkem. Ko je grof Thun postal namestnik, se je govorilo, da bode zatiral radikalizem, ali ni ničesa storil. Vse drugače bi bilo, ko bi bil grof Taaffe grofa Khuena-Hedewaryja za nekaj let poslal za namestnika na Češko. Kdor pozna avstrijske razmere, pač nikdo ne bode naudušen za nasvet poljskega lista. Razmere na Hrvatskem tudi neso take, da bi mogli imeti posebno veselje, presaditi jih na Češko.

Levica. Levičarjem že preti skoro jenaka osoda, kakor Staročehom, ako se okoliščine na boljše ne obrnejo. Večina nemških listov na Češkem že napada zjedinjeno levico, češ, da njeni vodje imajo premalo zveze z volilci, posebno pa v svoji visokosti ne iščejo nobene zveze z nemškimi listi na Češkem. Sploh ostro obsojajo listi vodje, da so vso pravno politiko sami vodili in pri vsem neso vprašali volilcev za njih mnenje. Večina teh listov pozivlje levičarje, da bi sedaj šli v popolno opozicijo proti vladi. Ker pa večina levičarjev tega storiti ne bode marala, začela se bode agitacija proti njim in utegne jih spodkopati kaka skrajnejša stranka, kakor so Staročehe Mladočehi.

Dolenja Avstrija. V deželnem zboru se vrši dolga debata o zakonu gledé preskrbovanja ubožcev. Liberalni listi se strašno jezé, da je deželni zbor sklenil, da se v korist ubožnega zaklada obdačijo razni denarni zavodi. Zaganjajo se posebno v protisemite, ki so to predlagali. Sicer se pa kaže, da najbrž tudi letos deželni zbor te stvari ne bode končno rešil, ker se kaže mnogo, zlasti finančnih težav.

Hrvatski shod. V Reki se snide dné 24. t. m. shod hrvatske stranke prava. K temu shodu pridejo zastopniki iz Hrvatske, Dalmacije in Primorske. Mi odkritosrčno rečemo, da tega shoda nismo posebno veseli. Hrvatska stranka prava s svojimi pretiranimi nazori slovanski stvari več škoduje, nego koristi. Nikdar bi na Hrvatskem se madjarizem ne bil tako ukoreninil, da Starčević in tovariši opozicije neso z netaktnim postopanjem, da ne rabimo kacega drugega hujšega izraza, v višjih krogih pripravili ob veljavo. Posebno sovraštvo proti Srbom je jako škodljivo. Če se bode na Hrvatskem preganjalo srbsko ime, tudi mnogi Bošnjaki srbske narodnosti ne bodó morali kedaj pridružiti se Hrvatski. Mi vemo, da Hrvate in Srbe loči v prvi vrsti vera in tudi želimo, da se Srbi povrnejo v naročje katoliške cerkve, ali pot, po kateri hodi stranka prava, na bode pripeljala do tega smotra. Vsak razsoden človek tudi obsoja rovanje Starčevićevcev proti vladiki Strossmayerju.

Ogersko. Specijalna budgetna debata se pa ne vrši tako gladko, kakor se je generalna. Pri točki naslovi „Dispozicijski zaklad“ je opozicija se pritoževala, kako je vlada veliko denarja izdala za volilne agitacije. Vladna stranka je za agitacije dobivala denar celo iz inozemstva, pa tudi pri nakupu neke železnice si je znala vlada pridobiti denarja za strankarske namene. Finančni minister je tem trditvam z vso odločnostjo ugovarjal.

Vnanje države.

Francija. Preiskava proti anarhistom je bajé že končana. Stirje: Ravachol, Beale, Simon in Marija Soubert, pridejo na zatožno klop. Proti Mathieu-u se bode obravnava vršila „in contumaciam“, če ga poprej ne dobé. Neko poročilo trdi, da so ga že prijeli, kar pa še ni gotovo. Obravnava proti anarhistom se začne dné 20. ali pa 22. aprila pred porotniki.

Španija. Novica, da hočejo anarhisti razrušiti zbornico in več drugih javnih poslopij, je jako prestrašila razne kroge. Posebno mej poslanci je tak strah, da se jih jedva polovica udeležuje sej, nekateri so kar iz Madrida odpotovali. V Madridu in drugih mestih še vedno zapirajo anarhiste. V Barceloni so jih hoteli zapreti 117, ali vsi so zgignili, predno je policija prišla pónje. Najbrž jih je kdo poučil, kak ukaz je dobila policija.

Italija. Italijansko učno ministerstvo misli tožiti kneza Sciarra Colonna, ki je prodal več drago-

(Dalje v prilogi.)

cenih slik na Francosko. Dva pooblaščenca sta se odposlala v Pariz, da zopet pridobita prodane slike ki jih ima baje sedaj Rotšild.

Anglija. V Spodnji zbornici predlagal je sir Oh. Hicks-Beach, da predsednik spodnje zbornice izreče grajo ravnateljem chamberske železniške družbe, ker so odpustili iz službe uradnika, ki je zborničnemu odseku dal pojasnila o delavskih urah železniških uradnikov. Ravnateljji so s tem rušili privilegije spodnje zbornice. Poslanec O'Connor je zahteval, da dotičnega uradnika družba zopet nastavi in mu da primerno odškodnino. Prvi predlog je bil sprejet, poslednji je pa pal. Omeniti je pa, da je jeden ravnatelj omenjene družbe član zbornice poslancev in vladni pristaš.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dne 6. marca. (Mladočeški radikalizem in Morava. — Izložba Komenského. — Denar — sveta vladar.) Kdor hodi ob nedeljah rano po praških ulicah, zdi se mu, da je mesto izumrlo. Samo deželani obiskujejo naše velikomestne cerkve in mala kopica domačih meščanov. V Belgiji n. pr. je lep običaj, kar bi naše višje šarže pretreslo — do vojniki molijo klečé — rožni venec. V verskem oziru se naša buržoarija nahaja na — najnižji stopinji. In skoro istotako je na Moravskem. Kjer so zvečer polni boulevardi in zjutraj prazne cerkve, ondi je v verskem oziru vse mrtvo.

Moravska duhovščina trpko toži, da se verski in socialni radikalizem vriva iz Češke v sestersko Moravo. Vzlic temu duhovščina ne obupa, krepi se z zalaganjem katoliških društev, da ohrani vero v ljudstvu.

Z lastnimi očmi sem videl, kako mehka je prav moravskega ljudstva, — kakor vosek. Nemščina pritiska se mu na jezik in v dušo, kakor na vosek. In če se moravski Čehaček izneveri, postane tudi brezbožen, odtuji se jeziku in veri. Na to okoliščino se je doslej premalo pazilo na avtoritativnih mestih. Čul sem od moravskih duhovnikov pritožbe, kako neradi na merodajnih višjih mestih vidijo, ako je katoliški duhovnik član kakega narodnega podjetja ali društva. V obče je že češka duhovščina slabo zapisana pri vladi, kar dela nekaterim gospodom v dvornih krogih preglavico.

V sesterski Moravi so vsi poskusi radikalcev iz Češke zaman, da bi mogli duhovščino izriniti iz narodnih podjetij in društev in da bi postala osamljena. Ker pa avtoritativna stranka brani duhovščini, da bi se udeleževala teh podjetij in društev, je to voda na mline radikalcev.

Stališče moravskih rodoljubov je v tem oziru jako težavno. Z jedne strani nanje pritiskajo nemški prenapetneži, z druge pa češki radikalci, in če jih ostavi še duhovščina, no, potem so moravski Čehi razkosani v tri stranke: na stare, mlade in konservativce, in nastal bi facit, da bode Moravo ovladal — Nemec z židom. Prirojena zveza na Moravskem je ona Staročehov z duhovščino — istotako na Češkem.

Izložba Komenského, nameščena v jedni izmed velikih muzejnih dvoran, preseneti vsacega obiskovalca; razvrščena je na tri dele: v popolno zbirko vseh spisov Komenského, na literaturo o Komenském, literaturo zgodovine češko-bratske zveze, v zbirko slavnostnih spisov in listov. Dalje se ondi nahajajo starejši in novi pogledi vseh onih mest, kjer je Komenský živel, ter odlitki posamičnih soh in medaljonov Komenského. Pročelje dvorane je okrašeno z obrazom Komenského od Václava Brožíka in okolu je cvetlični gaj. Sredi dvorane je zbirka map in atlantov Komenského, kolekcija slavnostnih publikacij, spisi o verskih reformatoryh in životopisi Komenského. Najdragocenejša je zbirka rokopisov in dopisov Komenského. Prvih pet dnij je obiskalo izložbo 1347 oseb. Vedno pa še dohajajo v izložbo novi predmeti. Iz Zagreba so poslali vse hrvatske spise o Komenském. Pisatelj Jelínek je podaril dve stari mapi Morave, na koji je označena vasica Komna kot rodišče Komenského, iz Amsterdamu so pa došle fotografije njega hiše, dalje spomenik in cerkvice v Naardenu. Ta izložba je prirejena iz zbirke muzeja Komenského, vseučiliške knjižnice in muzejske in one strahovskega samostana.

Društvo čeških založen izdaje vsako leto „Statistiko založen“ in vsak mesec V. „štátník založenský“. Posebno pozornost obračate ti publikaciji statistiki

založenski blagotvornosti. Tako je n. pr. 238 čeških založen na Češkem izdalo za l. 1890 v dobrodelne namene skoro jeden milijon, t. j. 993.440 gld. Na Moravskem so založne (178) darovale v dobrodelne namene samo 48.892 gld. in 8 šlezjskih 1162 gld. rodoljubnim svrhám.

Kako pa Nemci prispevajo na agitacijo za zaprtje ozemlje na Češkem, navajam tu seznam nemških tvrdk, koje so na agitacijo v prosep osnovanja posebnega nemškega ozemlja na Češkem prispele ogromne svote, in sicer: bratje Guttmanni 15.000 gld., Raizes na Dunaju 5000 gld., dr. Wiener 3000 gld., baron Witgenstein 5000 gld., baron Königswarter 10.000 gld., Gottlieb Haase 3000 gld., Schöller & comp. 5000 gld., baron Springer 5000 gld., pivovarnik Dreher 15.000 gld., tovarnar Mauthner 6000 gld., Auspitz, tovarnar v Rogatecu, 15.000 gld., Faber, tovarnar v Letovicah, 15.000 gld., Redlich v Brnu 500 gld., Klinger v Svitavah 200 gld., vkupe 89.200 gld. In tako dela povsodi le denar — svetá vladar!

Iz Zagreba, dne 4. aprila. Izborni vihar, ki je besnil pri volitvah v naše mestno zastopstvo, se je poleg in novo izbrani mestni očetje so že odobreni ter so tudi že prisegli v zadnji seji mestnega starešinstva.

Seréda, da takozvana narodna stranka ni mogla tudi te zgođe pripustiti, da ne bi bila udarila na „Obzoraše“ (neodvisno stranko), a posebej še na samega župana dr. Amruša, kakor na predsednika avtonomnega kluba, v katerem je večina mestnih zastopnikov.

Poznati prof. Fr. Spevec oponaša dr. Amrušu, da je njegova stranka brezobzirna in da je izključila vse boljše elemente od kandidature mestnega zastopstva, češ, da ne more nobeden drugi sedeti v mestnem starešinstvu, nego samo oni, ki pristopijo v njegov klub. To pa je govoril zaradi Folnegovića, ki je izstopil iz tega kluba ter pri zadnjih volitvah propal.

V jednem prejšnjih dopisov sem navedel razlog, zakaj Folnegović ni bil več voljen, in da je to zakrivil največ sam s svojim dvoiličnim ravnanjem pri volitvah.

Župan dr. Amruš je odbil od sebe in od svoje stranke vsako nepristranost ter zatrdil, da so ga vselej pri zastopanju mesta vodili le patrijotični nazor. Ravno tako so se izjavili tudi še neki drugi zastopniki, in potem so bili vsi na novo izvoljeni zapriseženi.

V zadnji seji pa so bile volitve v razne odbore in volitev podžupana, za katerega je bil zopet izbran Stanković. Tako je zdaj mestno zastopstvo zopet v popolnem broju, ter upamo, da bode delovalo le na korist mesta.

Hrvatski sabor se bode sešel početkom prihodnjega meseca ter bode obravnaval samo eno zakonsko osnove, namreč o preustroju arheološkega muzeja, ki se ima vrediti tako, da bodo mogli slušatelji staroklasične filologije in zgodovine imeti priliko, upoznati se bolj natanko s starinami, nego je to bilo dozdaj. To bode pa tem laglje, ker je naš muzej eden najbogatejših na slovanskem jugu.

Dosedanji intendant našega gledališča, gospod Kneisl, je vzel dopust, ter se menda nič več ne povrne na svoje mesto. Pravijo, da ga bode zamenil dr. Rorauer, dosedanji adjunkt vseučilišne knjižnice. Občinstvo, ki ni bilo niti najmanj zadovoljno z delovanjem g. Kneisla, obeta si od bodočega intendanta tudi male, ker je osvedočeno, da bi se za to mesto moral izbrati mož, ki ima vse sposobnosti za tako važno zvanje.

V ostalem bode nas bodočnost poučila, je-li smo imeli prav, če smo tako sodili.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. aprila.

(Deželni zbor kranjski) je imel danes XV. in zadnje sejo. Deželnim odbornikom iz vsega deželnega zbora je bil izvoljen g. dr. Papež z 21 glasovi. Gospod dr. vitez Bleiweis je dobil 10 glasov, g. Ign. Žitnik 2, gosp. dr. Tavčar 1 glas, jeden listek je bil prazen. Pri poročilu o proračunu deželnega zaklada za leto 1892 je bila dolga in živahna debata, katere so se udeležili do 3. ure popoldne dr. Tavčar, ki je grajal politično administracijo in nemško uradevanje pri političnih in sodskih uradih; Luckmann, ki je naglašal, naj se

v prvi vrsti skrbi za narodnogospodarske koristi dežele, v drugi vrsti bode jez kovno vprašanje; deželni predsednik baron Winkler, ki je zagovarjal politične urade, osobito bivšega okrajnega glavarja v Novem Mestu, in predsednika tukajšnjega deželnega sodišča, in J. Hribar. Obširnejše poročilo prihodnjič. Z današnjo sejo je bilo zaključeno zasedanje.

(Novico o novem zagrebškem nadškofu.) katero smo objavili pred štirinajstimi dnevi, moramo vendar le vzdržavati, da si se jej v Zagrebu nič kaj ne veruje, kakor sporoča naš tamošnji dopisnik. Le v toliko jo moramo popraviti, da odbrani nadbiskup o. Avguštin Haudek (ne Haudegh, kakor ga pišejo Madjari) ni rodem Oger, marveč sramski Hrvat, ki je v mladih letih zapustil Slavonijo ter vstopil na Ogerskem v red benediktincev. Govori dobro hrvatski, madjarski, nemški, italijanski, francoski in angleški jezik. Tri leta je bil v Rimu profesor na bogoslovni fakulteti benediktinski, imenovani „Anselmianum“ in nedavno je bil poslan v Rim po „pallium“ za nadškofa ostrogonskega. Mogoče je sicer, da se imenovanje ne bode še takoj razglasilo, a kadar se bode, želimo, da bi bilo v veliko korist katoliški cerkvi in hrvatskemu narodu!

(Zuamenje časa.) Lani smo poročali, da je neki gojenec vojaške šole v Lincu oropal neko ondoto cerkev, gojenec, kojega je prosluli nemški pisatelj Bolanden nazivljaj „Črt v šoli“. Zopet nam je poročati o sličnih groznih činih. V Weyeru ob Anizi so bili razprskani v kapeli sv. križa obrazi križevnega pota, v Marijini kapeli, da si je bila zaprta razbita so okna, Kristusu na križu odbiti roki, telo Kristusovo pa so vrgli lopovi na cesto. V Dietachu blizu mesta Šlira so podrli kamneni steber z obrazom sv. družine, a to vse ponoči. Meseca decembra l. 1891 imeli so socialni demokrati v Weyeru svoj shod, na kojem je odvetnik dr. Elbogen z Dunaja predaval o — „Davorinu in njega nauku.“ Kakor videti, rodi taka setev tudi slično žetev!

(Zveza češkega kraljestva s Trstom) bila je na dnevnem redu v 13. seji češkega deželnega zbora. O spojitvi poročal je posl. dr. Russ ter predlagal, naj deželni zbor izjavi, da je živa potreba železniška zveza Češke preko Karavank s tržaškim pristaniščem in gradnja železnice iz Divače do Loke in odtodi do Celovca. Predlog Russov je bil vsprejet.

(Poslanec prof. Spinčiču.) kojega je minister Gautsch odstavil, poslalo je hrvatsko stanovništvo na Reki čestitko, v koji mu izraža najlepše priznanje njegovega delovanja za blagor Slovanov. On je dokazal, da višje ceni koristi hrvatskega naroda, nego lastno svojo eksistenco.

(Predavanje v Rudolfinumu) napravi muzejsko društvo za Kranjsko prihodnji ponedeljek (1. t. m.) zvečer ob 7. uri. Govoril bode gospod profesor Simon Rutar „o plovitvi po Ljubljani“. Vabijo se k predavanju društveniki in sploh izobraženci.

(Zemljepis.) Za meščanske šole in višje razrede ljudskih šol. Spisal Fr. Orožen, profesor na c. kr. učiteljskem v Ljubljani. Prvi del. S 13 slikami. Vezana knjiga stane 50 kr. Tiskal in založil R. Milic. S tem naslovom je izšla učna knjiga, namenjena višjim razredom slovenskih ljudskih oziroma meščanskih šol, ki je natanko vravnana po učnih načrtih osemrazrednih ljudskih šol na Kranjskem. Pridejanih je knjigi nekaj slik, ki so priproste, a bodo olajševale razumevanje dotične stvarine.

(Slovensko gledališče.) Kakor smo že omenili, predstavljala se bode jutri na korist igralki gospoj Zofiji Borštnik-Zvonarjevi in igralca g. A. Danilu veseloigra „Nervozne ženske“.

(Odbor pevskega društva „Slavec“) je v svoji zadnji seji sklenil prirediti dne 22. maja veliko vrtno veselico v korist „Narodnega doma“. Nadalje je vsprejel 12 novovstopivših podpornih članov in 8 izvršujočih članov, tako, da sedaj pevski zbor broji nad 40 pevcev.

(Gospodje pevci društva „Ljubljane“) se opozarjajo na pevsko šolo, vršečo se vsak četrtek od 8. ure zvečer naprej v društveni sobi (knežji dvorec, I. nadstropje). Teorije nevečči člani, ki bi napominano šolo zanemarjali, bi se ne pripustili k pevskim vajam, katere bi bile za iste itak brez vseake koristi, za pevovodjo pa trudopolne in brezplodne.

(V pojasnilo.) Današnja „Laibacher Zeitung“ poroča, da je bilo zadnje dni od knezoškofijskega konzistorija deželnemu zboru za stavbišče nove de-

želne bolnišnice „ponudeno“ (angeboten) zemljišče za šentpetersko cerkvi in da se je finančni odsek temeljito pečal s to „ponudbo“ (Anbot). — Nato opomnimo, da konzistorij ali knezoškofijstvo ni napravilo nikake „ponudbe“, ampak je le na vprašanje se izjavilo, da bi bilo pripravljeno, pod primernimi pogoji prepustiti to zemljišče v zgornji namen. Da se dalje prepreči vsako napačno mnenje, bodi tudi opomnjeno, da se ob tej priliki ni čisto nič v misel jemalo tega, naj bi farna cerkev sv. Petra služila ob enem tudi namenom bolnišnične kapele.

(Napad na ljubljanskem gradu.) Dne 6. t. m. šel je zvečer okoli 9. ure vodja kaznilnice na ljubljanskem gradu, gosp. Parascovich, na grad domov. Mej potoma proti gradu srečata ga dva potepuha. Vodja nekoliko postoji, takoj pa začne strel in kroglo, ki je završala iz samokresa mimo njegove glave ter predrla leseno vrtno steno. Takoj, ko je vodja prišel domov, poslal je nekaj ljudij iskat postopačev, katerih pa niso zasledili. — Izrazili bi ob tej priliki željo, naj bi se ob potu na ljubljanski grad napravilo nekaj svetilnic, ker so sedaj ljudje, ki po noči hodijo po tej poti, vedno v nevarnosti, da jih zaloti kak potepuh, ali pa da zaidejo s pota, padejo, ter omshnejo čez strmi breg.

(Napis na tabačnih zamotkih.) Na tabačnih zamotkih, koji se izdeljujejo za „okupovane dežele“, je na čelu nemški napis, pod njim hrvatski, podolgovato srbski, na desno pa — turški. Pravih Turkov, t. j. turške narodnosti, je v teh deželah malo in vendar se spoštuje njih jezik celó na takih zamotkih — v naši deželi nahaja se skoro največja tobačna tovarna v Avstriji, toda za 5 % nemškega stanovništva nahajamo na zamotkih nemški napis, za slovensščino — ni prostora.

(Židovsko-laška „irredenta“ v Trstu, Istri in Dalmaciji.) Dunajski „Oesterr. Volksfreund“ piše: „V naši dragi domovini, v Avstriji, koja je zadobila pod slavnim habsburškim žeslom tako moč in slavo, pojavljajo se od one dōbe, ko se je vlade polastil neblagi liberalizem, prečudne, skoro neverojetne reči. V južnih krajih, koder bivaajo Italijani, — sicer v velikih manjšinah, — narašča v novejši dōbi laški irredentizem in napenja vse močij da bi se oni kraji odtrgali od Avstrije. Pojav ta je tembolj pomilovanja vreden, čim laglje bi se zaprečil. Duša vsemu irredentovskemu gibanju med Lahi so tržaški laški — židje, koji so v zvezi z liberalno stranko in framasoni v Gorici, Gradišču, v Trstu in Primorju, da, i v Dalmaciji, ter uganjajo nečuten terorizem. To gibanje, vredno globokega pomilovanja, koje je naperjeno naravnost proti našemu vladarskemu rodu in avstrijski državi, dospelo je pa do takega pomena in veljave le vsled tega, ker so se merodajni krogi po onih krajih postavili na stran tej židovsko-velekapitalistični družbi. Nemci in Slovani so ondi jednako tlačeni in izročeni z zvezanimi rokami židovskim in liberalnim lahomom. Hrvatje, koji so si leta 1848 in 1849 stekli ondi za državo nevenljivih zaslug, bili so n. pr. v Istri od tamošnjih irredentovskih Italijanov većinoma stiskani, in dasi je ogromna većina isterskega stanovništva slovenske in hrvatske narodnosti, ne najdete v poročilu poreškega deželnega zbora ni besedice — slovanske! Govori v hrvatskem jeziku se zabranjujejo, nasprotno pa uživajo „italijanissimi“ v merodajnih krogih vsakoršna podpore. Irredenta dviga vedno predrzneje svojo glavo, v kót se pa potiska pravo avstrijsko domoljubje v onih krajih.“

(Shod v Dornbergu.) Dne 3. aprila so napravili ljudski shod v Dornbergu, ki je privabil mnogo ljudstva iz raznih krajev vipavske doline v prijazni Dornberg. Shoda se je udeležil tudi državni poslanec dr. Anton Gregorič. Na dnevnem redu so imeli razgovor o uravnavi Vipave in o železnici pri vipavski dolini. Predsednik shodu je bil izvoljen g. Ferdinand Peroci, zapisnikar pa g. Josip Pavlica. Predsednik je poročal o škodah, katere napravlja Vipava ter predlagal, naj se pošlje poljelskemu in notranjemu ministru prošnja, da zaukažeta izvršiti na državne troške vse priprave za uravnavo Vipavine struge, deželni zbor pa se naprosi, da podpira to prošnjo. Obširno je to stvar pojašnjeval dr. Ant. Gregorič, kakor tudi drugo točko dnevnega reda o železnici pri vipavski dolini. Oba njegova govora sta bila vsprejeta z veliko pohvalo in z iskreno zahvalo navzočih.

Raznoterosti.

— Katoliška hierarhija o novem letu 1892. Sv. Oče Leon XIII. je 263 papež. Sveti kolegij šteje 70 kardinalov. Patrijarhov je 13 (8 latinskih, 5 orientalskih), nadškofij lat. obreda 171, armenskega, grško-rumenskega in grško-rusinskega obreda po 1, grško-melhitske in sirske po 3, kaldejski 2 in maronitskih 6; vkupaj 188 nadškofij. Škofij latinskega obreda je 705, grško-rusinskega 8, grško-rumenskega 3, melhitskega 8, armenskega 18, sirskega 6, kaldejskega 10 in maronitskega 2; vkupaj 760 škofij. Stolic „nullius dioeceseos“ je 16, torej vseh hierarskih mest 1052; od teh je 89 nena-meščenih in sicer 11 kardinalatov, 3 patriarhati, 47 latinskih in 24 orientalskih nadškofij in 4 sedeži „nullius dioeceseos“. Za vlade Leona XIII. so bili ustanovljeni: 1 patrijarhat, 13 nadškofij z nova, 13 nadškofij povišanih iz škofij, 74 škofij, 1 apost. delegacija, 37 apost. vikarijatov z nova, 8 apost. vikarijatov povišanih iz apost. prefektur in 16 apost. prefektur; vkupaj 163. Za vlade Leona XIII. je umrlo doslej 80 kardinalov; lani je umrlo 9 kardinalov, 1 patrijarh, 10 nadškofov in 42 škofov. Papežu prisostvujejo 4 kardinali-palatini, 10 tajnih aktualnih komornikov, 1 zakristan in 1 ceremonijar. Aktualnih protonotarjev je 7, častnih (supranumerarij) 115, med njimi 5 Slovencev. Papeževih hišnih prelatov je 96 in tajnih komornikov 104, med temi v Avstriji 19; razven teh je še mnogo komornikov „supranumerarij“ in častnih komornikov. Naslov „assistentes Solio Pontificio“ ima 10 patrijarhov, 64 nadškofov in 115 škofov. Apostolske nunciije imajo: Avstrija, Bavarija, Belgija, Španija, Francosko, Portugalsko, Brazilija, Kolumbija, Ekuador, Peru, Olanda. Nena-meščene so nunciature v Švici, San Domingo, v Argentini, Chile in Kostariki. V Vatikanu imajo svoje diplomatske zastopnike: Avstrija, Bavarija, Belgija, Francosko, Prusija, Španija, Portugalsko, Monako, Bolivija, Brazilija, Chile, Haiti, Ekuador, Kolumbija, Kostarika, Honduras, Peru in San Domingo. — Katoliška cerkev ima sedaj sledeče moške redove: regularni kanoniki lateranski, premonstrati (3 kongregacije), bazilijani (2 kongr.), benediktini (14 kongr.), kamaldoljani (4 kongr.), cistercijani (2 kongr.), trapisti (3 kongr.), certosini, antoniti (5 kongr.), armenski benediktini (2 kongr.), melhitski bazilijani (3 kongr.); dominikani, frančiškani (observanti, reformati, rekolekti), minoriti, kapucini, avguštinci (obuti in bosonogi), karmelčani (obuti in bosonogi), mercedarji, trinitarci (obuti in bosonogi), serviti, minimi, hieronimiti, usmiljeni bratje, spokorniki; regularni kleriki: teatini, barnabiti, jezuiti, kleriki pobožnih šol, Božje Matere, manjši regularni kleriki; cerkvene kongregacije: doktrinarji, pobožni delavci, lazaristi sulpicijani, eudisti, pariška družba vnanih misijonov, duhovniki sv. Duha, redemptoristi, pasijonisti, oblati Marije brezmadežne, oblati Marije device, misijonarji sv. krvi, maristi, pikpus (srca Jezusovega in Marijinega), družba krščanske ljubezni, duhovniki sv. križa, palotini, resureksisti, salezijani anesiski, salezijani Don Boskovi, duhovniki najsv. zakramenta, isuduinci, sinovi Marijinega srca, algerski misijonarji, oblati sv. Salezija, marijanisti; redovni zavodi: aleksijanci, bratje krščanskih šol, bratje Gospe usmiljenja, manjši bratje maristi, hospitaliti brezmadežnega spočetja, bratje krščanskega poduka v Plörmelnu.

— Top počil. V Armstrongovi tovarni v Neapolju je te dni počil velik top, ki je bil narejen za 120 funtne kroglice. Top je bil vreden četrtilijona lir.

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani

javi svojim p. n. gg. članom, da se bodo vse zastale naročitve na sadno drevje zvršile prve dni prihodnjega tedna. Tudi je še oddati nekaj stotin visokodebelnih močnic raznih vrst kakor: Weilerce, knausovke, cidrovke, tepke itd., in sicer udom in neudom. 209 1

Telegrami.

Dunaj, 8. aprila. V drugi polovici tega meseca nastopi nadvojvoda Albreht generalno vežbalno potovanje na Ogersko. Potovanje bode trajalo samo nekaj dnij. Generalno štabno potovanje nastopi nadvojvoda Albreht v maju.

Dunaj, 9. aprila. „Politische Correspondenz“ potrjuje, da bode cesar pri letošnjih vojaških vajah v Galiciji, pravi pa, da je neutemeljena vest poljskih listov, da k tem vajam prideta tudi nemški cesar in kralj saksonski.

Levov, 8. aprila. V Današnji seji je naznanil deželni maršal, da je slikar Matejko deželi podaril velikansko sliko „Ustava z dne 3. maja“. Maršal je predlagal, da se veledušno darilo sprejme in slikarju izreče zahvala. Predlog se je soglasno sprejel.

Atene, 8. aprila. General Zymbrakakis, ki je odločen za vojaškega poveljnika v Tesaliji, bode imel nalogo, energično preganjati roparje, katerih je jako veliko v tej deželi.

Kajira, 9. aprila. Sultan je privolil podkralju upravo polotoka Sinaja, s tem je poravnano nasprotje, ki je izviralo iz fernanovega teksta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v min	toplomera po Celziju				
7. u. zjut.	728 8	8 6	sl. svzh.	jasno	1-00	
8. u. pop.	728 7	20 6	m. svzh.	"	dež	
9. u. zveč.	732 3	12 2	sl. svzh.	"		
Srednja temperatura 12 5°, za 3-6° nad normalom.						

J. N. Potočnik, krojaški mojster,

na Kongresnem trgu v Ljubljani (v nunskem poslopji), se priporoča osobito prečast. duhovščini v natančno izdelovanju

duhovniških sukenj, burmesov, talarjev itd.,

slavnemu občinstvu pa v obila naročila za izdelovanje

najraznovrstnejših oblek

po najnovejšem kroju prirejenih iz finega ali bolj priprostege trpežnega blaga. Moji izdelki so zanesljivo dobro in solidno narejeni, cene dokaj nizke, postrežba uljudna. 208 6—1

Priznana najceneja prodaja dobrih in trajnih šivalnih strojev.

Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 glđ. in dražje, novih pa po 25 glđ. in dražje. — Vestna in realna postrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Podpisani se priporoča prečastiti duhovščini in p. n. občinstvu v mestu in na deželi za

izdelovanje oblek

po najnovejšem kroju, in prosi, da bi se mu tudi za naprej skazovalo ravno tisto zaupanje, katero je imel do sedaj, ter zagotavlja, da bo vedno skrbel za točno, dobro in ceno postrežbo. 199 3—1

Odličnim spoštovanjem

A. Presker, krojač,

v Ljubljani, Francovo nabrežje 1.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 24 zobozdravnik (1)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Vincenc Čamernik,

kamnosek,
v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najuljudneje priporoča prečastiti duhovščini in izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev obhajilnih miz itd., slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. 157 6—3

Vozne zvezke (Rundreisebillets), najpripravnije in najcenejše vozne karte sedanosti, veljavne za vsaki vlak, letne karte in prirediteljstvo posebnih vlakov priporoča Jos. Paulin v Ljubljani mejnaredna potovalna pisarna, kjer se tudi o potovanju po celem svetu vse potrebo brezplačno povz. — Za pismen odgovor naj se znamka priloži. 206 1

Primerna darila za Velikonoč in Binkošti

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

prete J. GEBÄ,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in st. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z niklom, ur s stojalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinije nikelate ure . . . od gld. 3-80 do 6 —
srebrne ure s ključem . . . 7-50 10 —
srebrne remontoir-ure . . . 7-50 12 —
iste z dvojnimi oklepom . . . 9 — 18 —
zlate ure za dame . . . 16 — 35 —
zlate ure za gospode . . . 24 — 130 —

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da prodajam dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 205 38 1

Jelenov zob

v srebru 75 kr., z gamsom gld. 1-25.

Absoluten vspeh.

Zaspanje izključeno!

Cena gld. 2-25, s koledrom gld. 3-05.

Po noči svetec cifernik

70 kr. več, ravno tak koledarski budilnik, s ponoči svetlečo cifrnico, z miznim zvonom, montiran, gld. 4-75, primakakovost gld. 5-75.

Novost, štiriglaste ka-setne oblike, z niklastim okovom, pozlacena, bogato cizelirana skoro 28 cm visoka ura z budilom, z bitjem $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ ure, cena gld. 9 —, brez bitja gld. 5 —. Ura s kukovico, bje $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ ure, cena gld. 7 —, v umetno izdelani omarici gld. 9 —, s kukovico, prepelico in repetiranjem, bogato izrezana gld. 18-50.

Kovinska trpežna ura za gospode, odprta, masivni okrov iz nov. srebra gl. 5-50, z dvojnimi okrovom gl. 7-50.

EMIL MAYER,

161 Dunaj, I., Deutschmeisterplatz 4. 10-4

Vse proti dveletnemu jamstvu, tovarniški ceniki zastoj.

51 25-5

Kathreiner's

Kneipp's

Sladová káva

Jedina sladová káva s chuti a vuni pravé zrnkové kávy.

Kathreiner's

Kneipp's

Sladová káva

Jedina sladová káva s chuti a vuni pravé zrnkové kávy.

MATIJA HORVAT,

čevlarski mojster,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32,

priporoča se v obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

za gospode, gospé in otroke,

katera izvršuje cenó. pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 117 10-2

Ivan Kregar,

pasar

in

izdelovatelj

cerkvenega

orodja

LJUBLJANA,

Poljanska

cesta 3,

(zraven gostilne

»pri zvezdi«).

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, téstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelododne osti po najnižji cení. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštine prosto. 1592 (52-15)

Uradne

in trgovske

KOVERTE

s firmo priporoča

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Zobni zdravnik iz Berolina

univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24-14

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Pri zlatem drž. jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljki po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštine prosto pošiljati: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.)

Prosi se, da se zahtevajo izrecno

J. Pserhoferja kri čistilne kroglice.

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Ameriška maža za protin, 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nóg, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprjenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbé.

Pošiljke po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljki zneska, velje pa tudi proti povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poština dosti nižja nego pri pošiljках s povzetjem.

(42) 12-12

ADOLF VOGL

zavod za cerkvena dela

Inomost, Tirolsko

se priporoča za napravo

(1397) 8-7

altarjev, lee, verkulumov,

kornih stolov, spovednic in klečal

v gotskem, romanskem in bizantinskem slogu.

Svetih podob

iz lesa, fino oljnato prevlečenih in pozlačenih vsaki velikosti.

Reliefne podobe, kakor 14 podob križevega pota.

Kristusovo telo

s križem in brez križa, fino oljnato prevlečenih za cerkve in hiše, misijonske in poljske križe.

Jslic.

Oljnatih slik na platno v vsaki velikosti,

kakor podob za altarje, bratovščine in zastave itd. itd.

Križevih potov

na platnu, na olje slikanih, z okviri in brez okvirjev.

Božjih grobov.

Vedno sem pripravljen dati natančnejša pojasnila, poslati narise in fotografije s proračuni stroškov.

Odvetnik
dr. Matej Pretner

uljudno naznanja, da je odprl svojo

odvetniško pisarno

v Trstu

Via Carintia šte. 9, I. nadstropje.

St. 2910.

Oklic.

184 3-3

C. kr. okrajno sodišče v Krškem naznanja: Dne 14. aprila 1892
dopoldne ob 9. uri bode se na Logu hiš. št. 19 vršila

prostovoljna prodaja

v ostalino pokojne Urše Vovk prej omoženo Urli, roj-ne Dereani spada-
jočih zemljišč vloga št. 185 kat. obč. Hubanica v inventarni vrednosti
30 gld., vloga št. 186 kat. obč. Hubanica v vrednosti 1958 gld., in vloga
697 kat. obč. Hubanica v vrednosti 100 gld.

Vsak ponudnik mora 10% varščine v roke sodnega odposlanca položiti;
kupna cena se plača v enem mesecu ali pa pozneje, če se bo to kaveu pri-
vonilo. Natančnejše se poizvé pri gospodu Lenartu Dereani-ju, posestniku
v Sevnici.

Zemljišče in jako prostorno za vsak obrt pripravno pohištvo leži ob
okrajni cesti proti Rutečam na desnem bregu Save nasproti Sevnici, kista je
gosto zaraščena z bukovim in hrastovim drevjem, ni ve leže ugodno ob Savi
in so jako rodovitne. To zemljišče bi ugajalo tudi kakemu upokojenemu
gospodu.

C. kr. okr. sodišče v Krškem,
dne 23. marca 1892.

Krasne
cerkvene šopke
in vence

za 141 6-5

Velikonoč in Šmarnice

ima v največji izbi

po čudovito nizkej ceni

Marija Podkrajšek

v Ljubljani, Špitalske ulice.

Naročila na šopke in vence za Veliko-
noč in Šmarnice blagovole naj čast. naročniki
pravočasno prijaviti, da bode mogoče povsem
in točno postreči. Radi premnogih naročil bi se
zakasnela naročila ne mogla zanesljivo izvršiti.

Poštna naročila izvršujem obratno.

Fran Herzmansky,

umetni in trgovinski vrtnar, Gradišče št. 10,
priredi

od dne 9. do 13. aprila 1892

v steklenem salonu v kazini

razstavo cvetk in rastlin

v korist tukajšnje otroške bolnišnice.

Otvoritev v soboto ob 11. uri dopoldne.

Ker ima razstava dobrodelen namen, prosim slavno p. n.
občinstvo in vse prijatelje cvetk najljubša, da blagovole dobro-
hotno podpirati to napravo.

Zagotavlja, da bode razstava po mnogovrstnosti izloženih
cvetk in po ukusni ureditvi ugajala vsakemu obiskovalcu, usojam
se slavno p. n. občinstvo vabiti v obilno obiskovanje.

Z odličnim spoštovanjem

207 1

Fr. Herzmansky.

Razstava bode vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure
zvečer odprta. — Vstopnina za osebo 20 kr. —
Otroci in vojaki od narednika doli plačajo polovico.
Preplačila se hvaležno vsprejemajo.

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 14

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 25

V prodajalnici

Andr. Druškoviča
v Ljubljani,

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela poste-

klenjena plošče inasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno

in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

S tem ponuja se p. n. gospod. nam,
prečast. duhovščini, gostilničarjem, pred-

stojništvom bolnišnic itd. najboljša pri-

lika svojo hišno in kuhinjsko orodje po
ceni spopointi ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste
od gld. 15— do gld. 200—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Dunajska borza.

Dne 9. aprila.

Papirna renta 5%, 16% davka	95 gld. — kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	94 " 25 "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 70 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 80 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	980 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	309 " — "
London, 10 funtov strl.	118 " 90 "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 44 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 63 "
Nemških mark 100	58 " 20 "

Dne 8. aprila.

Ogerska zlata renta 4%	108 gld. 50 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 80 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	139 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	141 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	183 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100 " 70 "
Kreditne srečke, 100 gld.	191 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	63 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18 " 30 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	63 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	68 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2880 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	88 " — "
Papirni rubelj	1 " 21 1/2 "
Laških lir 100	45 " 65 "

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gallške propinacijske zadolžnice.
4 1/2 % zastavna pisma peštanske ogerske komer-
cijalne banke.
4 1/2 % komunalne obveznice ogerske hipotečne
banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
nice njene.

150.000 goldinarjev

dobi se z jedno

kreditno promeso

à gld. 4 1/2 in 50 kr. kolek.

Žrebanje dne 2. maja.